

בס"ד

המדריך

לאבר

המסתבר

יש לי שני ילדים במעון האופלריו צב רק אחוץ'א? למען לעוסק פטור לעזב איך
מבויק? מה צב כאלו לעוסק פטור? ואם יש לי ילד? עמרה אג' 27 מה הבין
אני? רק למי? וצורה? ולמה ולמה ולמה..

המדריך המלא

בסיעתא דשמיא

לתגובות והארות

mshkz538@gmail.com

הבהרה חשובה

המידע בחוברת זו נועד לצורכי הסברה והכוונה כללית בלבד, ואינו מהווה ייעוץ משפטי, פיננסי, מקצועי או הלכתי. הנתונים מבוססים על המידע העדכני נכון למועד כתיבת החוברת, אך עשויים להשתנות בהתאם להנחיות הרשויות או חקיקה חדשה.

אנו ממליצים בחום לכל אברך להתייעץ עם אנשי מקצוע מוסמכים לפני נקיטת פעולה כלשהי, על מנת לוודא שהצעדים הננקטים מתאימים למצב האישי, ההלכתי והמשפטי שלו.

השימוש במידע שבחוברת הוא באחריות הקורא בלבד. מערכת החוברת אינה אחראית לכל תוצאה ישירה או עקיפה שעלולה להיגרם בעקבות שימוש במידע זה.

עמלי התורה - נושאי עול הדור

מעמדם של לומדי התורה תופס מקום מרכזי ובלתי ניתן לערעור בעם ישראל מאז ומעולם. כבר מימות האבות ועד לימינו אנו, עומדים עמלי התורה כחומת מגן רוחנית, מגינים על כלל ישראל בכוח לימודם. חז"ל אמרו: "אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ", והכוונה ברורה - עצם קיומו של העולם תלוי בזכותם של אלו המקדישים את חייהם ללימוד התורה במסירות וללא פשרות.

בפרט בדורנו, כאשר רוחות זרות ותרבויות חיצוניות מנסות לחדור לתוך חיי היהדות ולערער את עקרונותיה, לומדי התורה הם אלו המחזיקים את יסודות האומה. אותם אברכים ובני ישיבות, היושבים על תלמודם מתוך הסתפקות במועט ובמסירות בלתי מתפשרת, הם המשמרים את הזהות היהודית ומבטיחים את המשכינות. על כתפיהם מוטלת שליחות קדושה - להמשיך את שרשרת הדורות שהחלה בהר סיני ולהעביר את התורה בשלמותה לדורות הבאים.

החובה לסייע ללומדי התורה אינה מידה טובה בלבד, אלא מצווה יסודית שהוטלה על כל אחד ואחד מישראל. הציבור כולו מחויב לדאוג לכך שלומדי התורה יוכלו להמשיך בעבודתם הרוחנית ללא טרדות פרנסה וללא דאגות חומריות. לאורך כל הדורות, היה ברור כי החזקת התורה היא משימה של כלל ישראל - לא רק של יחידי סגולה, אלא של כל מי שיש בידו היכולת לסייע.

המציאות העכשווית - גזירת המעונות

בכל השנים האחרונות, המדינה הכירה בחשיבותו של עולם התורה ואפשרה לאברכים ליהנות מהקלות כלכליות שונות, ובהן סבסוד משמעותי במעונות היום. אברכים שהחזיקו במעמד "תורתו אומנותו" זכו להנחה ניכרת, מתוך הכרה בכך שהם מקדישים את זמנם ללימוד תורה ואינם יכולים להשתלב בשוק העבודה.

אלא שח 1/3/25, השתנתה המציאות באופן דרמטי. ביטול ההכרה במעמד "תורתו אומנותו" לצורך זכאות לסבסוד נכנס לתוקף. משמעות הדבר היא כי אברכים צעירים - אלו שטרם מלאו להם עשרים ושבע - אינם זכאים עוד לסבסוד מעונות על סמך לימודם בכולל. מעתה, רק מי שעומד באחד מהקריטריונים האחרים, כמו עבודה כשכיר, פתיחת עוסק פטור, לימודים אקדמיים או קבלת קצבת נכות ועוד - יוכל להמשיך לקבל את ההנחה במעונות.

השלכותיה של גזירה זו כבדות משקל. עבור משפחות אברכים, העלות המלאה של מעון היא נטל כבד שאינו בר-השגה. מדובר בתוספת של אלפי שקלים מדי חודש, העלולה לגרום לקריסה כלכלית של המש.

מעבר לפגיעה הכלכלית, יש כאן פגיעה אידיאולוגית ברורה. המדינה מבקשת לערער על מעמדו של עולם התורה ולפגוע במעמד "תורתו אומנותו", שהיה אחד מהיסודות המרכזיים של הציבור החרדי לאורך עשרות שנים.

מדריך מעשי לאברכים ולמשפחות

במציאות הזו, כאשר אברכים רבים מוצאים את עצמם נבוכים ואינם יודעים כיצד להמשיך ולהיות זכאים לסבסוד המעונות, ראינו צורך דחוף להגיש לציבור האברכים מדריך מפורט וברור. מדריך זה בא לעשות סדר בכל האפשרויות הקיימות, להבהיר את המצב החוקי הנוכחי ולתת לכל אברך את הכלים להבין מה עליו לעשות כדי לשמור על זכאותו לסבסוד.

מדריך זה נכתב לאחר בדיקה מעמיקה והתייעצות עם גורמים מקצועיים, והוא כולל פירוט מלא על האפשרויות הפתוחות בפני האברכים, על היתרונות והחסרונות של כל דרך, ועל אופן הביצוע המעשי.

אנו מקווים שמדריך זה יסייע לכל אברך להיערך כראוי ולפעול בהקדם על מנת לשמור על זכויותיו ולהמשיך לעסוק בתורה ללא טרדות מיותרות.

יהי רצון למצב אימוץ הירבה, ובמלך היצירה, ונצב אראנו אל אלוף הירבה
סורח ומשילג נגד הרחמה וילצה, אמן.

מיזק"ק יונה"ל"ב מארה"ק

בשתי חילויים?

מה הבעיה?

החל מ-31/3/25, אברכים שנולדו לאחר י"א תמוז תשנ"ז (16.7.1997) ואינם מחזיקים בפטור מגיוס או שלא שירתו בצבא - אינם זכאים לקבל סבסוד במעונות על בסיס מעמדם כ"תורתו אומנותו". המשמעות היא שמשפחות רבות, שהתבססו עד כה על סבסוד זה, יאלצו לשאת בעלויות כבדות של מעונות ללא הנחה.

מה הפתרון?

כדי להמשיך ולקבל סבסוד, על האברך לעמוד באחד הקריטריונים האחרים שמוכרים על ידי משרד העבודה. האפשרות הנוחה והפשוטה ביותר כרגע היא פתיחת עוסק פטור, שנותן מידית סבסוד למשך חצי שנה. ישנן אפשרויות נוספות כמו עבודה כשכיר עם תלוש מעל 3,159 ש"ח, לימודים במוסד מוכר או קבלת חלגה ממכון מחקר תורני מוכר, אך לכל אחת מהן יש תנאים ודרישות מסוימות.

ובקצת יותר?

במדריך הנוכחי תמצאו הסבר מפורט על כל האפשרויות, הסיכונים בכל מסלול והפתרונות לכל בעיה - בצורה ברורה ומעשית שתאפשר לכם לשמור על זכאות הסבסוד ולהמשיך בלימוד התורה ללא דאגות.

סקירת המצב - מהי גזירת המעונות ומה הפתרונות?

בשנים האחרונות, ציבור האברכים נהנה מסבסוד משמעותי במעונות היום מטעם המדינה. סבסוד זה אפשר למשפחות האברכים לשלוח את ילדיהם למסגרת חינוכית מסודרת מבלי לשאת בעלויות כבדות, ובכך להקל על נטל הפרנסה ולאפשר לאברכים להמשיך בלימוד התורה ללא טרדות כלכליות כבדות. עד כה, כל אברך שהחזיק באישור "תורתו אומנותו" היה זכאי לסבסוד באופן אוטומטי. הזכאות לא דרשה הוכחת השתייכות למסגרת תעסוקתית או אקדמית, ותורתו נחשבה למלאכתו.

אך החל מ 2/25, בהוראת הייעוץ המשפטי לממשלה, נכנסה לתוקף החלטה חדשה שמשנה באופן משמעותי את הקריטריונים לזכאות לסבסוד מעונות היום. במסגרת החלטה זו, בוטלה לחלוטין האפשרות לקבל סבסוד על בסיס "תורתו אומנותו" (למי שנולד אחרי 16/7/1997 / לא עשה צבא / לא קיבל פטור)

מדובר בגזירה כלכלית חמורה, הפוגעת ישירות בציבור האברכים הצעירים, אשר מרביתם אינם עובדים כלל ומסתמכים על מלגת הכולל בלבד. ביטול הסבסוד משמעותו הוצאה של אלפי שקלים נוספים מדי חודש - דבר שאינו אפשרי עבור רוב המשפחות ומוביל למצוקה כלכלית חריפה.

כדי להמשיך ולהיות זכאי לסבסוד מעונות, יש לעמוד באחד מהקריטריונים האחרים האפשריים לקבלת סבסוד (בהמשך נרחיב מה יותר רלוונטי לאברך המצוי):

מי מאבד את הזכאות לסבסוד?

הפגיעה היא באברכים שנולדו אחרי ה 16/7/1997 / אין להם פטור (-מסיבה כל שהיא) / לא שירתו בצבא.

עד היום, אברך הלומד בכולל והחזיק במעמד "תורתו אומנותו" היה זכאי לקבל סבסוד מלא או חלקי, ללא תלות בגיוס או בעבודה או בעילה אחרת לקבלת סבסוד. כעת, הדרישה היא להוכיח השתייכות לאחת מהקטגוריות שאינם "תורתו אומנותו".

אברכים מעל גיל 27 (או כאלו ששירתו בצבא / קיבלו פטור מכל סיבה שתהיה) זכאים להמשיך לקבל סבסוד (לפחות) עד סוף שנת 2025, גם אם אינם עומדים בקריטריונים שאינם "תורתו אומנותו".

מהן האפשרויות להמשך קבלת הסבסוד?

על מנת לשמור על הזכאות לסבסוד, כל משפחה (שני ההורים) צריכה לעמוד באחד מהקריטריונים לקבלת סבסוד - שאינם "תורתו אומנותו" - שכאמור מתבטל. להלן האפשרויות המרכזיות העומדות בפני האברכים, כולל פירוט היתרונות, הבעיות האפשריות והפתרונות לכל אפשרות:

1. פתיחת תיק "עוסק פטור" - הפתרון הפשוט והיעיל ביותר

פתיחת עוסק פטור היא הפתרון הזמין, המהיר והפשוט ביותר עבור אברכים שמעוניינים לשמור על זכאותם לסבסוד. מעמד "עוסק פטור" מוכר על ידי המדינה כעובד עצמאי, גם אם העסק קטן וההכנסות נמוכות.

איך זה עובד?

- אדם הפותח תיק עוסק פטור, הוא מוכר כעובד עצמאי ברשויות המס. בששת החודשים הראשונים לאחר פתיחת התיק, אין דרישה להוכיח הכנסה בפועל - כך שגם אם אין לכם הכנסה מהעסק, אתם זכאים לסבסוד המעונות.

האם מדובר בהליך מסובך?

- ממש לא. תהליך פתיחת עוסק פטור הוא פשוט ומהיר וניתן לבצע אותו באופן מקוון דרך אתרי רשות המיסים ללא צורך בהגעה פיזית.

כיצד מונעים חשש של "עסק פיקטיבי"?

- כדי למנוע בעיות, חשוב להקפיד על כך שהעסק יהיה אמיתי ולא פיקטיבי. זו לא משימה קשה כל אברך כמעט יכול למצא עבודה מן הצד ולהחשיבה כעסק.

חשוב שתהיה היכולת להוכיח שאתם עסק אמיתי:

- וודאו שיש לכם תיעוד על הפעילות העסקית (כלומר חשבוניות וקבלות רלוונטיות).
- מומלץ להיעזר ברואה חשבון כדי להוציא תצהירים מסודרים ולהציג פעילות עסקית לגיטימית.

מה יקרה אחרי חצי שנה?

- לאחר חצי שנה, כדי לשמור על הסבסוד, יש להראות הכנסה מינימלית של 3,159 ₪ בחודש. גם אם לא תעמדו בדרישה זו - הרווחתם חצי שנה של נשימה - ובתקופה זו ייתכנו שינויים בחוק.

חששות מהסתבכות מול רשויות הצבא?

- לפי המצב הנוכחי, אין חשש מייד לניסוי בשל פתיחת עוסק פטור (כל מי שלא התגייס נמצא באותה סירה, בין עובד ובין לא).
- גם אם יהיה חוק גיוס חדש - ע"פ הצהרת הרבנים הם לא יתנו יד לחוק שיגייס את העובדים.

יש פגיעה בהנחות אחרות (כגון ארנונה)?

- סטטוס של עוסק פטור אינו פוגע בהנחות אחרות, כגון הנחות בארנונה, כל עוד אין לכם תלוש משכורת גבוה או הכנסות משמעותיות.

2. עבודה כשכיר - הוצאת תלוש שכר בגובה 3,159 ₪ ומעלה

אפשרות נוספת היא להתחיל לעבוד כשכיר ולהוציא תלוש משכורת בסכום של 3,159 ₪ בחודש ומעלה.

כיצד זה עובד?

- אם יש רצף תעסוקתי של שלושה חודשים - תקבלו דרגה קבועה לסבסוד המעונות.
- אם אין רצף - תינתן דרגה זמנית עד להשלמת שלושת החודשים.

הבעיות האפשריות והפתרונות:

- פגיעה בהנחות אחרות - קבלת תלוש עלולה לפגוע בהנחות כמו הנחה בארנונה.

- התאמת שעות העבודה - יש להקפיד ששעות העבודה בתלוש לא יסתור את שעות הלימוד בכולל (כרגע אין חוק ככה שמבחינה חוקית אברך יכול לעבוד 24/6 או לחלופין לא לעבוד כלל ורק לשקוד על התורה, זה לא יהיה רלוונטי לגיוסו, אבל עדיין מומלץ לשמור על התקנות שהיו בתור תקווה לעתיד והוכחה שנשארת אברך כולל שתורתו אומנותו)

3. מעמד "בן זוג עוזר" או "שותף בעסק" - פתרון גמיש ונוח

אחת האפשרויות המעשיות והפשוטות להמשך קבלת סבסוד במעונות היא להירשם כ"בן זוג עוזר" בעסק של האישה או כשותף רשמי בעסק קיים או חדש. מסלול זה מתאים במיוחד למשפחות שבהן האישה מנהלת עסק עצמאי, והאב מסייע בניהולו בפועל.

מהו "בן זוג עוזר"?

- מעמד "בן זוג עוזר" מוגדר באופן רשמי בסעיף 39א לפקודת מס הכנסה. הוא מאפשר לאחד מבני הזוג, שבאופן רשמי אינו מנהל את העסק, להירשם כעובד המסייע בניהולו. מעמד זה מוכר ומקובל על כל רשויות המס והביטוח הלאומי, והוא מהווה פתרון אידיאלי במקרים בהם אחד מבני הזוג עוסק במשלח יד עצמאי.

מהו "שותף בעסק"?

- אפשרות נוספת היא לרשום את האב כשותף רשמי בעסק של האישה (או בעסק משותף חדש). ההכנסה מהעסק תחושב לפי החלק היחסי של השותפות, וניתן להגדיר תפקידים נפרדים לכל אחד מבני הזוג.

היתרונות במסלול "בן זוג עוזר" או "שותף בעסק":

- הכרה מלאה לצורך קבלת סבסוד במעונות - מעמד זה מקנה זכאות מלאה לסבסוד, ללא קשר לגיל האב או למעמדו הצבאי.
- חיסכון בבירוקרטיה - אין צורך לפתוח עסק נפרד או לנהל תיק עצמאי.
- גמישות בשעות העבודה - ניתן לקבוע את שעות הפעילות כך שלא יתנגשו עם שעות הלימוד בכולל.
- חלוקת הכנסות לצורכי מס - קיימת אפשרות לחלק את ההכנסות בין בני הזוג באופן שמפחית את חבות המס.
- שימור מלגת הכולל - סטטוס זה אינו פוגע במעמד "תורתו אומנותו" מבחינת קבלת המלגה, כל עוד נשמרת המסגרת התורנית.

כיצד מיישמים בפועל את מעמד "בן זוג עוזר"?

- פתיחת עסק על שם האישה - אם אין לאישה עסק קיים, יש לפתוח עסק פטור או מורשה על שמה.
- רישום האב כ"בן זוג עוזר" - יש להגיש בקשה במס הכנסה באמצעות טופס ייעודי.
- הגשת טופס 4 למשרד העבודה - טופס זה מהווה נספח המאשר את הכנסת בן הזוג מעסק עצמאי.
- תיעוד העבודה בעסק - יש לשמור תיעוד מסודר של הפעילות העסקית (שעות עבודה, תחומי אחריות וכדומה).
- אישור רואה חשבון - רואה חשבון נדרש לאשר כי האב מועסק בעסק של בת זוגו.

חשוב לדעת:

- במקרים בהם לא חופקים תלושי שכר לאב, יש להגיש את טופס 4 בצירוף הערכת הכנסה של רואה חשבון.
- מעמד של בן זוג עוזר לא נחשב כתלוש שכר, ולכן אינו גורם לפגיעה בהנחות אחרות (כגון ארנונה).
- אם האב הופך לשותף רשמי בעסק, הכנסותיו מחושבות בהתאם לחלקו היחסי בשותפות.

4. השתלבות בלימודים

אפשרות נוספת היא השתלבות בלימודים אקדמיים או לימודי הכשרה מקצועית שמוכרים על ידי משרד העבודה והרווחה.

אילו מסלולים רלוונטים לאברך?

- לימודים לתעודת הוראה - למשל, במוסד "אחיה".
- קורסים להכשרה מקצועית - כגון מסלולים ב"כיוון-הכוון".

הבעיות האפשריות והפתרונות:

- זמינות מחזוריים - לא בכל עת יש קורסים זמינים להירשם אליהם (אא"כ תתארגן קבוצת אברכים לפתיחת קורס רלוונטי לחייהם ובשעות נוחות וכו', לצורך קבלת הסבסוד).
- נקודה חשובה: צריך להשתתף בקורס באמת.

5. השתלבות בפרויקט מחקר תורני

אפשרות נוספת, אך מורכבת יותר, היא להשתלב במכון מחקר תורני המוכר על ידי המדינה ולקבל מלגה של לפחות 3,159 ₪ בחודש.

הבעיות:

- מדובר בפתרון נדיר יותר להשגה, ורוב מכוני המחקר אינם מקבלים עמיתים חדשים באופן מיידי.

מדוע לדעתנו פתיחת עוסק פטור היא הפתרון הטוב ביותר?

מתוך כלל האפשרויות העומדות בפני האברכים בעקבות גזירת המעונות, פתיחת עוסק פטור מתבררת כפתרון המעשי, הזמין והיעיל ביותר כרגע. מדובר במהלך חוקי ולגיטימי שמאפשר לאברך לשמור על זכאותו לסבסוד המעונות, תוך שמירה על אורח חייו התורני והמשכיות בלימוד התורה ללא הפרעה.

הליך פשוט ומהיר

אחד היתרונות המרכזיים בפתיחת עוסק פטור הוא שהתהליך כולו מהיר וקל יחסית. ניתן לבצע את פתיחת התיק בשלושת הרשויות - מע"מ, מס הכנסה וביטוח לאומי - באופן מקוון, ללא צורך להגיע פיזית למשרדים. תהליך זה חוסך זמן יקר ומאפשר לכל אברך להשלים את ההליך בתוך זמן קצר, כאשר בפועל אין דרישה להתחיל פעילות עסקית מיידית.

חצי שנה של "אוויר לנשימה" ללא הכנסות מוכחות

לאחר פתיחת עוסק פטור, קיימת תקופת חסד של חצי שנה שבה אין צורך להציג הכנסות בפועל כדי לשמור על זכאות הסבסוד. מדובר ביתרון משמעותי, שכן הוא מעניק זמן יקר להיערכות או למציאת פתרונות נוספים במידה והגזירה תישאר על כנה. בתקופה זו האברך יכול להמשיך בלימודיו ללא שינוי, תוך שהוא מקבל את מלוא ההטבות והסבסוד כאדם המוגדר כעובד עצמאי.

אינו מחייב שינוי מהותי באורח החיים

פתיחת עוסק פטור אינה מחייבת שינוי מהותי באורח החיים של אברך כולל. אין צורך לדווח על שעות עבודה קבועות או לעמוד בדרישות נוכחות כפי שדורשים מסלולים אחרים כמו עבודה כשכיר או לימודים מוכרים. בכך, אברך שפותח עוסק פטור אינו מתנגש עם מחויבותו ללימוד התורה וכמעט שאינו נאלץ לשנות את סדר יומו.

מענק עבודה

יתרון משמעותי נוסף הוא האפשרות לקבל מענק עבודה (המכונה גם "מס הכנסה שלילי"). אברך המוגדר כעוסק פטור ומרוויח הכנסה נמוכה (בהתאם לקריטריונים שנקבעו) עשוי להיות זכאי למענק עבודה שנתי מרשות המסים. מענק זה מהווה תוספת כספית משמעותית שמקלה על ההתמודדות הכלכלית של המשפחה.

חיסכון בעלויות ובבירוקרטיה

סטטוס של עוסק פטור מלווה בדרישות פשוטות יחסית. אין חובה להגיש דוחות חודשיים למע"מ, ואין צורך בניהול מערכת חשבונאות מורכבת. די בניהול פנקס קבלות מסודר והגשת דוח שנתי לרשות המסים. כך נחסכות עלויות מיותרות של שירותי הנהלת חשבונות והליך הדיווח נותר פשוט וקל לתפעול.

לסיכום

פתיחת עוסק פטור היא הפתרון הזמין, המהיר והנוח ביותר לשמירה על זכאות לסבסוד המעונות. מדובר בהליך חוקי, פשוט, שאינו דורש שינוי באורח החיים של האברך ומעניק חצי שנה של רווחה כלכלית (יחסית) ללא צורך בהכנסה מוכחת. על כן, המלצתנו היא לנקוט בצעד זה בהקדם האפשרי ולהבטיח את המשך קבלת הסבסוד וההטבות, מתוך שאיפה להקל על ציבור לומדי התורה ולאפשר להם להמשיך בעבודת הקודש ללא הפרעה.

המלצות מעשיות:

מומלץ להתחיל בהיערכות מוקדמת כבר כעת, ולא להמתין לרגע האחרון. יש לבחון בקפידה את כל האפשרויות העומדות לרשותכם ולבחור את המסלול המתאים ביותר למצבכם האישי. חשוב להיוועץ באנשי מקצוע בטרם קבלת החלטה, ולבדוק את ההשלכות העתידיות האפשריות, השלכות אפשריות בנוגע לגיוס עתידי עבור מדווחי עבודה, והשפעה על זכויות והנחות בארנונה ובקצבאות נוספות.

הבהרה משפטית:

המידע המובא במסמך זה נועד למטרות הסברה כללית בלבד ואינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי, מקצועי, הלכתי או אחר. אין לראות במידע זה כהמלצה, החוברת או מי מעורכיה לא נושא באחריות להחלטות שיתקבלו על בסיס תוכן המסמך. טרם קבלת החלטות בעלות השלכות משפטיות, כלכליות או הלכתיות, מומלץ לפנות לאנשי מקצוע מוסמכים ולהתייעץ עמם באופן אישי מה מתאים לכם בצורה הטובה ביותר.